

Χρονολόγιο Ρουμλουκιού

Γράφει ο Γιάννης Μοσχόπουλος

ΖΗΣΗΣ ΓΗΔΙΩΤΗΣ ο συντοπίτης μας αγωνιστής του 1821-1822

Όπως δηλώνει το επίθετό του καταγόταν από τον Γιδά. Κατά την Οθωμανοκρατία συνηθιζόταν να προσδιορίζεται η ταυτότητα ενός προσώπου με το βαπτιστικό του όνομα, το όνομα πατέρα του και το όνομα του χωριού καταγωγής του, π.χ. Ιωάννης Δημητρίου Γιδιώτης. Μπορούμε λοιπόν να πιθανολογήσουμε ότι ο Ζήσης από τον Γιδά, μη αντέχοντας την τουρκική καταπίεση, πήρε τα βουνά και αντάμωσε με τους κλεφταρματολούς του Ολύμπου. Μας είναι γνωστό ότι εκεί συνεργάστηκε με τον Μήτηρο Λιακόπουλο κατά τον αγώνα του 1821, χωρίς να γνωρίζουμε άλλες λεπτομέρειες για την δράση του.

Το 1821 επαναστάτησαν και οι περιοχές του Ολύμπου και των Πιερίων, σύμφωνα δε με το σχέδιο της σύσκεψης των Μακεδόνων οπλαρχηγών, οι οπλαρχηγοί του Ολύμπου και της δυτικής Μακεδονίας θα καταλάμβαναν τη γέφυρα του Βαρδάρη (Αξιού), την κοιλάδα των Τεμπών και τα στενά της Καστοριάς, ώστε οι ελληνικές δυνάμεις να κατέχουν τα κλειδιά της χώρας, που εκτείνεται ανάμεσα στον Αξιό και τον Πηνειό. Ταυτόχρονα θα επαναστατούσε η Νάουσα και θα καταλαμβάνονταν οι φύσει οχυρές θέσεις της Καστανιάς και της Σιάτιστας, αλλά λίγα υλοποιήθηκαν από εκείνο το σχέδιο.

Για το λόγο αυτό το 1821 εκδόθηκε βεζυρικό διάταγμα του Χουρσίτ Αχμέτ πασά προς τον Γιαγιά μπέη, ιεροδικαστή της Βέροιας, το οποίο έλεγε: «[...] φέρω σε γνώση σας ότι η από κάποιον στη Μολδαβία και Βλαχία εκραγείσα επανάσταση από τους άπιστους ρούμ μεταδόθηκε στις γύρω περιφέρειες [...] επειδή έτσι έχουν τα πράγματα, σας διατάσσουμε και σας παραγγέλουμε [...] αυτούς μεν να διαπερνάτε από στόμα ρομφαίας, τις γυναίκες και τα ανήλικα τέκνα τους να τους εξανδραποδίζετε και να τους κάνετε δούλους στους πιστούς, τα υπάρχοντά τους να τα διανέμεται μεταξύ των νικητών Μουσουλμάνων, τις δε εστίες τους να τις παραδίδετε στη φωτιά και στη στάχτη, σε τρόπο ώστε όχι μόνο ανθρώπου φωνή, αλλά ούτε και πετεινού να μην ακουσθεί πλέον σ' αυτές. [...]».

Σε όλη την έκταση του Βερμίου και στις πεδιάδες της Βέροιας επικρατούσε επαναστατικός αναβρασμός, αφού γνωρίζουμε από οθωμανικό

έγγραφο, ότι «[...] εις την Βέροιαν και τα διάφορα μέρη αυτής της περιοχής, αφ' ότου εξεράγη η επανάστασις των βδελυρών απίστων Ελλήνων, ενεφανίσθησαν διάφορα ύποπτα και αναρχικά στοιχεία προερχόμενα από άλλα μέρη αγνώστου δε ταυτότητος, τα οποία κατά διαφόρους τρόπους υποκινούν και παρακινούν τους απίστους ραγιάδες να επαναστατήσουν [...]». Είχε δοθεί η αυστηρή εντολή «να φονεύονται όσοι στερούνται τέτοιο» πιστοποιητικό ταυτότητας τα δε μέλη της οικογένειάς τους να πουλιούνται σκλάβοι.

Σ' εκείνες τις καταστροφές χωριών και στις συλλήψεις γυναικών για τα σκλαβοπάζαρα, αναφέρεται καθαρά το παρακάτω ρουμλουκιώτικο τραγούδι:

*Μάνα μ' μας χάλασαν, μάνα μ' μας πάτησαν τρία κιφαλουχώρια,
μά τον ουρανό, κορμί που τυραννώ, ψυχή μ' καρδίτσα μ'.
Δεν τό 'λπιζα, μάνα μ', δεν τό 'λπιζα στους Τούρκους να δοθώ,
μά τον ουρανό, κορμί που τυραννώ, ψυχή μ' καρδίτσα μ'.*

Προφανώς ο Ζήσης Γηδιώτης συνέχισε να αγωνίζεται στη Μακεδονία, αλλά αργότερα (πιθανόν μετά την κατάπνιξη της επανάστασης της Νάουσας το 1822) τον συναντάμε να βρίσκεται στη νότια Ελλάδα μαζί με το σώμα του Μήτρου Λιακόπουλου, όπου συνέχισαν να συμμετέχουν σε μάχες κατά των Οθωμανών. Μετά από έρευνα του Γ. Χιονίδη γνωρίζουμε, ότι στα αρχεία της στρατιωτικής εξεταστικής επιτροπής του Αγώνος, στο με αριθμό 3.571/1826 έγγραφό της, όπως και στα 358 και 474 έγγραφά της, που σώζονται στο κουτί 110 του Αρχείου Αγωνιστών, αλλά και στο παλιότερο μητρώο των πολεμιστών του 1821, συμπεριλαμβάνεται και ο Μήτρος (Δημήτριος) Λιακόπουλος, που καταγόταν από την περιοχή του Ολύμπου και πρόσφερε τις αξιόλογες υπηρεσίες του από την αρχή του αγώνα. Του αναγνωρίστηκε ότι του οφείλονταν από το Ελληνικό Κράτος μεγάλα ποσά για όσα δαπάνησε στον Αγώνα. Συγκεκριμένα δέχθηκαν, ότι είχε να παίρνει 43.100 γρόσια, τα οποία δικαιούνταν μαζί με άλλους τρεις Μακεδόνες οπλαρχηγούς και συνεργάτες του, δηλαδή τον Ζήση Γηδιώτη, τον Λιόλιο Ξηρολειβαδίτη και τον Ιωάννη Ζήνο. Από αυτή την αναφορά πληροφορούμαστε για την ύπαρξη και το σημαντικό έργο του καταγόμενου από τον Γιδά (Γηδά) οπλαρχηγού, που αποδεικνύει την ενεργό συμμετοχή των κατοίκων του κάμπου του Ρουμλουκιού καθ' όλη την διάρκεια των επαναστατικών γεγονότων.-

Αλεξάνδρεια 25-03-2016

Γιάννης Μοσχόπουλος / mosio@otenet.gr / 6977336818

